

17.07.2023 SAK 37: DISIPLINÆRUTVALGETS VEDTAK

BAKGRUNN OG SAKSBEHANDLING

Finansnærings autorisasjonsordninger (FinAut) mottok våren 2023 melding (Meldingen) fra medlemsforetaket (Bedriften) om en rådgivers (Rådgiver) mulige brudd på "God skikk ved rådgivning og annen kundebehandling", jf. FinAut's regelverk § 3-8.

FinAut oversendte Meldingen med dokumentasjon til Rådgiver. Rådgiver svarte, og Rådgivers svar ble deretter sendt Bedriften for uttalelse. Siste kommentar ble mottatt fra Rådgiver etter dette.

Bedriften og Rådgiver har dermed hatt innsynsrett i saksdokumentene fremlagt for FinAut og fått anledning til å uttale seg.

Disiplinærutvalget finner at saken er godt nok opplyst og for øvrig er egnet for behandling i FinAut, jf. FinAut's regelverk § 3-8 c).

SAKSFREMSTILLING

Innledning

Rådgiver ble autorisert i henhold til Autorisasjonsordningen for Sparing og investering for flere år siden og for kreditt en stund etter dette.

I henhold til FinAut's regelverk § 3-8 c) ble Rådgivers status satt til "hvilende" av FinAut's administrasjon ved mottak av Meldingen. Rådgiver anmodet FinAut om å sette Rådgivers autorisasjon fra hvilende til aktiv status under sakens behandling. Denne anmodningen ble ikke tatt til følge av Disiplinærutvalget.

Rådgiver er ikke lenger tilknyttet Bedriften.

Rådgiver er ikke tidligere ilagt advarsel eller andre sanksjoner fra FinAut.

Bedriftens anførsler

Bedriftens system for forebygging av datalekkasjer fanger opp e-poster som ansatte forsøker å sende ut av Bedriften og som inneholder visse typer informasjon om kunder mv. Gjennom dette systemet ble det avdekket at Rådgiver hadde sendt en fil med emnet «Portefølje» fra sin e-post i Bedriften til sin private e-post. Etter at forholdet ble avdekket, gjennomførte Rådgivers leder en samtale med Rådgiver. I denne samtalen ble det opplyst at Rådgiver var i prosess med en potensiell ny arbeidsgiver. Rådgiver innrømmet i samtalen at Rådgiver hadde sendt en fil med sin kundeportefølje til sin private e-post og forklarte at det ble gjort fordi Rådgiver ønsket kontroll over sine kunder, at det var kunder som Rådgiver hadde hatt i lang tid og som uansett ville følge Rådgiver videre hos en eventuell ny arbeidsgiver.

Bedriften foretok etter dette innsyn i Rådgivers e-post. Under dette innsynet ble den aktuelle filen funnet og gjennomgått. Dokumentet/Excel-filen med navn «Kundebaseliste» inneholdt detaljert informasjon om hele kundeportefølje i Bedriften (...)

Filen inneholdt følgende informasjon om den enkelte kunde: (...)

Oversendelse av kundeinformasjon og annen selskapssensitiv informasjon til privat e-post er i strid med Bedriftens retningslinjer for informasjonshåndtering og innebærer etter Bedriftens oppfatning trolig også et brudd på finansforetakslovens regler om taushetsplikt. Oversendelsen innebærer etter Bedriftens syn også et brudd på God skikk-regel nr. 3 om personvern. Selv om Rådgiver i forbindelse med den interne oppfølgingen av saken opplyste til leder at Rådgiver hadde slettet filen, er det en risiko for at Rådgiver vil kunne nyttiggjøre seg kundeinformasjonen hos eventuelle andre arbeidsgivere på en illojal måte.

Bedriften kan ikke se at Rådgivers forklaring i tilsvaret om hvorfor kundelisten ble sendt til privat e-post, er relevant for spørsmålet om det foreligger brudd på God skikk eller andre sentrale atferdsnormer. Denne saken handler om at Rådgiver har sendt en fil med detaljert informasjon om kunder til sin private e-post. Opplysninger om kunder tilhører Bedriften og er underlagt strenge taushetspliktreger.

Dersom Rådgiver hadde behov for å informere noen av det totale antall kunder på listen om at Rådgiver sluttet i Bedriften, burde Rådgiver ha avklart med sin leder hvordan disse kundene skulle bli informert.

Forholdene som er beskrevet over, innebærer etter Bedriftens syn brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer.

Rådgivers anførsler

Rådgiver bekrefter at kundelisten dessverre har blitt sendt fra Rådgivers jobb-e-post til Rådgivers private e-post. Dette har vært dårlig dømmekraft og veldig uheldig, og skulle aldri skjedd.

I samtalen som ble gjennomført rett etter hendelsen med leder og leders leder som det refereres til i Meldingen, vil Rådgiver dog poengtere at kundelisten ble tatt ut grunnet et fåtall kunder som Rådgiver ønsket å si farvel til på en personlig og ryddig måte. Dette er kun basert på normal høflighet etter å ha kjent kundene godt gjennom flere år. Med tanke på at Rådgiver muligens ble satt i umiddelbar jobbkarantene ved et eventuelt jobbskifte til en konkurrerende bedrift, så valgte Rådgiver å ta ut listen. Dessverre ble listen sendt uten å tenke på at dette var en dårlig beslutning. Alle de andre kundene på denne listen var for øvrig uinteressante i denne sammenhengen, men av systemmessige årsaker var det enklest å ta ut hele porteføljen med tilhørende data, istedenfor for manuelt å plukke ut kontakinformasjon til de nevnte kundene. Formålet er kommunisert tydelig til Bedriften både muntlig og skriftlig.

Hele handlingen ble gjort i god tro fra Rådgivers side, men Rådgiver ser at dette uansett er dårlig dømmekraft. Rådgiver legger til at kundelisten ble slettet dagen etter at den ble sendt, og at ingen kunder er blitt kontaktet av Rådgiver.

Rådgiver stiller seg noe undrende til at denne saken kommer opp lang tid i etterkant, og etter at Rådgiver har startet i ny bedrift. Denne saken burde vært håndtert mens Rådgiver fremdeles var ansatt i Bedriften.

Totalt sett har denne hendelsen, slik Rådgiver ser det, ingen konsekvens for verken kundene, markedets integritet eller bransjens omdømme. Det har ikke skjedd noen brudd som har praktisk betydning for kundene, og Rådgiver har ikke tilstrebet seg noen personlig fordel. Det har heller ikke vært noen gjentakelse; Rådgiver har gjennom et tosfret antall år i bank og finans ikke vært i nærheten av en lignende situasjon.

Rådgiver poengterer at denne saken handler om kunder som Rådgiver allerede har god kjennskap til. Således var den taushetsbelagte kundeinformasjonen i den sendte mailen naturlig nok allerede kjent. Rådgiver mener derfor at personvernet ikke er krenket, fordi ingen kundeinformasjon er benyttet, behandlet eller har kommet annen person/tredjepart i hende.

DISIPLINÆRUTVALGETS VURDERING

Vurdering av brudd på God skikk

Disiplinærutvalget i FinAut skal ta stilling til om Rådgiver har begått alvorlige eller gjentatte brudd på God skikk eller på andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon, til rådgivningen, saksbehandlingen eller til virksomheten, jf. FinAuts regelverk § 3 8 bokstav c). Disiplinærutvalget skal ifølge samme bestemmelse så ta stilling til om eventuelt brudd skal ilegges sanksjon.

Bedriften har anført at Rådgiver har brutt God skikk-regel nr. 3 om personvern ved å sende kundeinformasjon og annen selskaps sensitiv informasjon til privat e-post. Det er ikke bestridt at e-posten ble sendt. Disiplinærutvalget legger det faktum som er beskrevet i Meldingen til grunn.

Spørsmålet er om Rådgiver har brutt God skikk-regel nr. 3 ved å sende den aktuelle filen med kundeinformasjon til sin private e-post. Det følger av denne regelen at personopplysninger skal håndteres på en måte som sikrer personvern og kundens rettigheter.

Rådgiver har erkjent at det var en feil å sende kundeinformasjon til sin private e-post, men at formålet kun var å ha kontaktinformasjonen for totalt fem kunder for det tilfellet at Rådgiver sluttet i sin stilling. Rådgiver har anført at Rådgiver var kjent med den informasjonen fra før. Videre anfører Rådgiver at ingen kundeinformasjon er benyttet, behandlet eller har kommet annen person/tredjepart i hende. Som følge av dette er personvernet ikke krenket.

Disiplinærutvalget er av den oppfatning at det sentrale i saken er at Rådgiver har sendt en fil som omfatter personopplysninger til sin private e-post, i strid med Bedriftens retningslinjer. Hva som har vært Rådgivers personlige formål med å sende filen, er ikke avgjørende. Det er heller ikke avgjørende hva opplysningene faktisk har eller ikke har blitt benyttet til. Regelverket for behandling av personopplysninger oppstiller en rekke forpliktelser, blant annet knyttet til databehandling og lagring. Ved at Rådgiver sender slike opplysninger til sin private e-post uten at dette er avklart med Bedriften, har Bedriften ikke mulighet til å sørge for etterlevelse av personvernregelverket, herunder hvor opplysningene lagres, hvem som har tilgang, hvor opplysningene overføres og rutiner for sletting/backup. Dette er i seg selv et alvorlig brudd på God skikk. At opplysningene i etterkant har blitt slettet av Rådgiver, er i denne sammenheng ikke avgjørende for saken.

Disiplinærutvalget viser generelt til kommentarutgaven til God skikk, regel nr. 3 om personvern, og vil i tillegg til vurderingene ovenfor, trekke frem tre sentrale punkter. Det første er at behandlingen av personvernopplysninger må «bygge på forutsigbare og forståelige avgjørelser som kunden er informert om og forstår» for å sikre rettferdighet og

gjennomsiktighet. Det andre er at behandlingen av personopplysninger krever at det foreligger et «formål», som må være «kjent for kunden før behandlingen starter». Det tredje er: «Gjenbruk av personopplysninger til andre formål enn det formålet de er samlet inn for, vil bare være tillatt dersom kunden samtykker». I denne saken har Rådgiver opptrådt i strid med atferdsnormene som reflekteres i disse tre punktene.

Etter Disiplinærutvalgets vurdering er det klart at Rådgiver har begått alvorlig brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon og til virksomheten, jf. FinAuts regelverk § 3-8 bokstav c).

I det følgende vil Disiplinærutvalget vurdere om Rådgiver skal ilegges sanksjoner.

Vurdering av sanksjoner

I henhold til FinAuts regelverk § 3-8 bokstav c) kan Disiplinærutvalget ilegge følgende sanksjoner:

- Advarsel. I tillegg kan det gis relevante sanksjoner, avhengig av alvorlighetsgrad, som vilkår for å beholde autorisasjon(e), for eksempel tilleggsopplæring og veiledning og kontroll.
- Fratakelse av autorisasjon(er) inntil 3 år, avhengig av alvorlighetsgrad.

Følgende forhold bør særlig vektlegges i vurderingen av type sanksjon(er):

Handlingens grovhet, om kunder, markedets integritet eller bransjens omdømme er blitt skadelidende, den ansattes stilling og erfaring, den ansattes medvirkning til opplysning av saken, tiden mellom handlingen og behandling av sanksjonssaken, om advarsel tidligere er gitt samt medlemsbedriftens rolle.

Bruddet på God skikk er som nevnt vurdert å være alvorlig. Det er viktig for tilliten til både Bedriften og bransjen for øvrig at kundene kan stole på at personopplysninger behandles på en betryggende måte, i tråd med de opplysninger som gis i personerkjøringer og annen informasjon. Dette er klart egnet til å skade markedets integritet og bransjens omdømme. I lys av sakens alvorlighet er Disiplinærutvalgets vurdering er bruddet av en slik karakter at Rådgiver må sanksjoneres med fratakelse av autorisasjon.

I vurderingen av hvor lenge Rådgiver skal fratras sin autorisasjon, har Disiplinærutvalget i formildende retning lagt noe vekt på at Rådgiver har bidratt til å opplyse saken. Videre har Disiplinærutvalget lagt vekt på Rådgivers tidligere historikk og at det ikke er tale om gjentakende brudd.

Rådgiver stiller seg noe undrende til at denne saken kommer opp lang tid i etterkant, og etter at Rådgiver har startet i ny bedrift. Til dette vil Disiplinærutvalget generelt bemerke at meldinger om brudd på God skikk bør sendes til FinAut innen rimelig tid, men slik at bedriftene må ha anledning til å behandle sakene internt i henhold til egne prosedyrer før eventuell melding til FinAut. I dette tilfellet finner Disiplinærutvalget at det ikke har gått urimelig lang tid mellom handlingen og behandlingen av bruddsaken i FinAut, og har derfor ikke lagt vekt på dette i vurderingen.

Det følger av regelverket § 3-8 a) at brudd på God skikk eller andre sentrale atferdsnormer innenfor én autorisasjonsordning, kan få følger også for andre autorisasjoner innenfor FinAuts autorisasjonsordninger.

Disiplinærutvalgets vurdering er at Rådgivers brudd er av en slik karakter at sanksjonen må få virkning for begge autorisasjonsordningene Rådgiver er autorisert i.

Etter en samlet vurdering har Disiplinærutvalget kommet til at Rådgiver fratras sine autorisasjoner i sparing og investering og kreditt i 6 måneder.

Den som har blitt fratatt autorisasjonen, må vente til perioden for fratakelsen er over før vedkommende kan søke om å avlegge autorisasjonsprøver på nytt. Det er et vilkår at vedkommendes arbeidsgiver anbefaler dette og går god for at vedkommende er skikket. Søknad om å avlegge nye autorisasjonsprøver kan sendes tidligst 6 uker før perioden for fratakelse er over, jf. regelverket § 3-8 h).

DISIPLINÆRUTVALGETS KONKLUSJON

Rådgiver fratras sine autorisasjoner i sparing og investering og kreditt for 6 måneder.

Fratakelsesperioden gjelder fra autorisasjonene ble satt i status «hvilende».

Den autoriserte kan innen 4 uker påklage Disiplinærutvalgets avgjørelse til det særskilte klageorganet. Fristen regnes fra det tidspunktet underretning om avgjørelsen er kommet frem til innklagede, jf. regelverket § 3-8 c) siste ledd.